

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci žalobkyně: **A. Ch.**, zast. Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem Tomáše Bati 21, Zlín, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2016, č. j. KUZL 42537/2016,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, ze dne 7. 7. 2016, č. j. KUZL 42537/2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 11.228 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Zuzany Candigliota, advokátky se sídlem Burešova 615/6, Brno.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 13. 9. 2016 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2016, č. j. KUZL 42537/2016, sp. zn. KUSP 42537/2016, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Mateřské školy Mánesova ze dne 31. 5. 2016, č. j. MŠ-KM-MÁN/12/2016 (dále také jen „prvostupňový orgán“), na základě kterého nebyla žalobkyně přijata k předškolnímu vzdělávání v Mateřské škole, Kroměříž, Mánesova 3880, příspěvková organizace, od 1. 6. 2016 pro nesplnění podmínek k přijetí k předškolnímu vzdělávání, stanovených v § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

II. Obsah žaloby

[2] Žalobkyně podává žalobní námítky ve dvou rovinách. Prvně namítá, že se žalovaný nezabýval důvody vynětí žalobkyně z povinnosti podrobit se očkování před přijetím do mateřské školy, tak jak je stanoveno § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví, které byly podány v rovině výhrady svědomí jak náboženské tak sekulární výhrady svědomí. Matka žalobkyně jak v odůvodnění přijetí dítěte do mateřské školy, tak v odvolání proti rozhodnutí o jeho nepřijetí uvedla, mimo jiné, že žalobkyně nebyla očkována též na základě přesvědčení, víry a svědomí rodičů. Tito jsou praktikujícími katolíky a jako takoví věří, že očkování není Bohem dané, chtěné a přirozené. S odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. US 449/2006 a rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20 uvedla, že i v nepřijetí dítěte do mateřské školy lze spatřovat sankci, a proto jsou správní orgány povinny se vypořádat s tím, zda nejsou dány konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují nedodržení požadavku na přijímání pouze plně očkovaných dětí. Podle odborníků stačí k zabránění šíření infekčních nemocí vysoká, ale nikoliv 100 % proočkovanost, tudíž zde není rozumný důvod k nepřijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání. V sousedních státech jako je Slovensko či Polsko není očkování jako podmínka pro přijetí do mateřské školky vyžadováno. K této části argumentace žalobkyně odkazuje i na vyjádření Veřejné ochránkyně práv, která upozorňovala na skutečnost, že absolutní zákaz přístupu nekompletně očkovaných dětí do předškolního zařízení je nepřiměřený a diskriminační vůči dítěti a zasahuje do jeho práv na vzdělání.

[3] Ve druhé části se žalobkyně zabývá splněním podmínek, za kterých může mateřská škola přijmout dítě v případě, kdy se nepodrobilo stanoveným pravidelným očkováním. Jedním z možných důvodů je, že se dítě nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Žalobkyně nesouhlasí se stanoviskem, které zaujal žalovaný, a to že k žádosti ani v dalším průběhu řízení nebyl doložen žádný doklad, kde by bylo lékařem jednoznačně uvedeno, že je žalobkyně proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. K tomu žalobkyně namítá, že k žádosti o přijetí do mateřské školy bylo přiloženo lékařské potvrzení, dle kterého bylo očkování žalobkyně odloženo s ohledem k jejímu nepříznivému zdravotnímu stavu. V souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14 má žalobkyně za to, že při posuzování naplnění podmínky trvalé kontraindikace pro

výjimku z povinnosti podrobení se povinnému očkování k přijetí do předškolního zařízení, musí správní orgán jeho zdravotní stav posuzovat bez ohledu na to, zda je termín „trvalá kontraindikace“ výslovně uveden v příslušném potvrzení poskytovatele zdravotních služeb. Pojem „trvalá kontraindikace“ je nutno vykládat materiálně, nikoliv formalisticky. Žalovaný ani správní orgán prvního stupně se nezabývali zdravotním stavem žalobkyně, co do jeho materiální stránky.

III. Vyjádření žalovaného

[4] Stanovení kritérií pro přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání je plně v kompetenci ředitele. Ředitel musí postupovat dle díky zákona a brát zřetel na skutečnost, že přednost pro přijetí mají děti předškolního věku, což žalobkyně v době podání žádosti nebyla. Dále musí postupovat v souladu s ustanovením § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně uvedl veškeré důvody, které nezakládají splnění podmínky pro uznání zdravotní kontraindikace. Není v silách ředitele mateřské školy, aby hodnotil lékařské posudky, které neobsahují jasnou formulaci „trvalá kontraindikace“. Jeho postup kdy předmětnou věc konzultoval s pověřenými zaměstnanci Krajské hygienické stanice Zlínského kraje, je zcela v pořádku. Z žalobkyní předložených dokumentů nevyplývá, že se v jejím případě jedná o trvalou kontraindikaci. Zvolení postupu, tak jak jej vymezil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14, kdy je trvalou kontraindikací nutno posuzovat materiálně a není třeba, aby v posudku bylo uvedeno „trvalá kontraindikace“, by se znamenalo precedenční rozhodování. Žalovaný dále odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2013, sp. zn. IV. ÚS 4212/12, který vyslovil názor, že veřejné subjektivní právo na ochranu zdraví má prioritu před právem na vzdělání. Žalovaný také poukázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14 odst. 50, kde Ústavní soud zdůraznil, že odmítnutí povinného očkování musí být výjimkou, a to i při posuzování výhrady svědomí. K tomu odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 5. 2016, č. j. 30 A 61/2014-288, který uzavřel, že závěry vyslovené Ústavním soudem v nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 (stejně jako v nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14) nelze vztáhnout na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Nelze rozhodnout o přijetí dítěte, které se nepodrobilo povinnému očkování, výlučně z důvodu výhrady svědomí. Nicméně se žalovaný ve svém vyjádření k jednotlivým, judikaturou Ústavního soudu dovozeným, podmínkám pro výhradu svědomí u povinného očkování zabývá. Úvahou, že míra proočkovanosti je dostačující dává žalobkyně najevo úmysl parazitovat na „proočkovaných“. Odkaz na právní úpravu v jiných státech považuje žalovaný za irelevantní.

IV. Posouzení věci krajským soudem

[5] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek

vyplývajících z ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., poté, co vyhověl žádosti o přednostní vyřízení věci.

[6] Spornou otázkou mezi účastníky je, zda měla být žalobkyně přijata do předškolního vzdělávání i přes skutečnost, že není plně očkovaná.

[7] Podle § 46 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví ve znění účinném od 1. 12. 2015 *fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt, cizinec, jemuž byl povolen trvalý pobyt, cizinec, který je oprávněn k trvalému pobytu na území České republiky, a dále cizinec, jemuž byl povolen přechodný pobyt na území České republiky na dobu delší než 90 dnů nebo je oprávněn na území České republiky pobývat po dobu delší než 90 dnů, jsou povinni podrobit se, v prováděcím právním předpisu upravených případech a termínech, stanovenému druhu pravidelného očkování. (...).*

[8] V ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví jsou stanoveny podmínky osob provozujících jesle a předškolní zařízení tak, že *poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině a dále právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která provozuje v provozovně živnost nebo v případě právnické osoby též jinou činnost, v jejíž náplni je péče o děti do 3 let věku, nebo mateřská škola, s výjimkou zařízení uvedených v § 46 odst. 4 větě druhé a zařízení, do nichž je docházka povinná, mohou přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.*

[9] Dle ustanovení § 34 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, *je při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.* Tímto zvláštním právním předpisem je myšlen, mimo jiné, i zákon o ochraně veřejného zdraví a jeho příslušná ustanovení.

[10] Žalobkyně nijak nezpochybňuje, že v jejím případě nebyly splněny podmínky stanovené v § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Není pochyb o tom, že se nepodrobila stanoveným pravidelným očkováním, nicméně v tomto konkrétním případě jsou dle jejího názoru splněny podmínky, pro které je možno dítě přijmout do předškolního vzdělávání i v případě, kdy není řádně očkováno.

[11] Z obsahu správního spisu soud zjistil, že zákonná zástupkyně žalobkyně podala dne 1. 4. 2016 žádost o přijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání do Mateřské školy, Kroměříž, Mánesova 3880, příspěv. org., s nástupem ke dni 4. 4. 2016. K této žádosti přiložila i žádost o udělení výjimky z očkování dítěte, kterou odůvodnila jak špatným zdravotním stavem dítěte, který úzce souvisí s předchozími prodělanými očkováními (zdravotní kontraindikace) a dále tzv. výhradou svědomí, víry a přesvědčení rodičů dítěte. Správní orgán prvního stupně si vyžádal stanovisko Krajské hygienické stanice Zlínského kraje, ve kterém bylo uvedeno, že dítě nesplňuje kritérium očkování, a tedy i podmínky pro přijetí do mateřské školy. Pro ověření těchto informací byla telefonicky kontaktována obvodní lékařka žalobkyně a tato k dotazu sdělila, že rodiče dítě očkovat odmítají. Zákonná zástupkyně žalobkyně k předmětné žádosti následně dodala také další potvrzení obvodní lékařky a kožní lékařky žalobkyně. Obvodní lékařka odkazuje na doporučení kožního lékaře odložit očkování proti

spalničkám, zarděnkám i příušnicím. Kožní lékařka ve své zprávě uvedla, že v souvislosti s očkováním se u žalobkyně opakovaně objevuje atopický ekzém, záněty dýchacích a močových cest. Je vhodné odložit další očkování s tím, že stav bude zhodnocen za rok. Správní orgán prvního stupně rozhodl dne 31. 5. 2016, tak že se žalobkyně do mateřské školy nepřijímá. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že na základě sdělení obvodní lékařky bylo zjištěno, že žalobkyně není plně očkovaná a Krajská hygienická stanice Zlínského kraje ve svém stanovisku uvedla, že se nejedná o trvalou kontraindikaci, která by odůvodňovala přijetí dítěte do předškolního vzdělávání i v případě, kdy není plně očkováno.

[12] Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně, prostřednictvím své zákonné zástupkyně, odvolání. Na rozdíl o očkování hexavakcinou, pro očkování proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím není stanovena lhůta. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 zdůraznila, že u žalobkyně jsou dány důvody, pro které nemusí být očkována (trvalá kontraindikace) a i proto, není možné přistoupit k sankci v podobě nepřijetí dítěte do mateřské školy. V rozhodnutí se s tímto správní orgán prvního stupně nevypořádal. Neakceptoval lékařské zprávy. Nepřijetí žalobkyně je v rozporu s antidiskriminačním zákonem, neboť v podobné věci byl postup nepřijetí dítěte označen Veřejnou ochránkyní práv za diskriminační. V napadeném rozhodnutí se žalovaný s odvolacími námitkami žalobkyně vypořádal následovně. Povinností mateřské školy, která je v posuzované věci v postavení správního orgánu, bylo dodržovat zákon, především ustanovení § 34 odst. 5 školského zákona, které stanoví, že při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, čímž je myšlen i zákon o ochraně veřejného zdraví. Správní orgány nejsou povinny se řídit sděleními Veřejné ochránkyně práv. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí zdůrazňuje, že očkování bylo odloženo pouze na doporučení kožního lékaře. Nebyl doložen žádný doklad, kde by bylo jednoznačně uvedeno, že žalobkyně nemůže být očkována z důvodu trvalé kontraindikace, nebo že je proti nákaze imunní. Postup správního orgánu prvního stupně není diskriminační, neboť ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví sleduje legitimní cíl a je přiměřeným a nezbytným prostředkem k jeho dosažení. Co se týče námitky, že škola neprokázala, že by byl veškerý personál očkován a zda nejsou ve školce i jiné neočkované děti žalovaný odkazuje na dozor krajské hygienické stanice. Není povinen tyto skutečnosti prokazovat žalobkyni.

[13] Jak již bylo uvedeno v části II. tohoto rozhodnutí, žalobkyně podává námitky ve dvou rovinách. Jako primární sice označuje pro svůj odmítavý postoj k očkování důvody zdravotní, důvodem odmítnutí je ale též víra, která zákonným zástupcům žalované zapovídá podat dítěti očkování. Podle čl. 15 odst. 1 věty první Listiny „*Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena.*“ Podle čl. 9 odst. 1 věty první Úmluvy „*Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání (...).*“ V obdobném znění je tato svoboda zakotvena rovněž v čl. 18 odst. 1 větě první Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.) a pro účely aplikace práva EU též v čl. 10 odst. 1 větě první Listiny základních práv Evropské unie. Svoboda myšlení a svědomí se již dříve stala obsahem čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv. Náboženskou výhradou svědomí se zabýval Ústavní soud kupříkladu ve svém nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06, na jehož závěry žalobkyně odkazuje. Ústavní soud vyslovil názor, že „*orgán veřejné moci, a v řízení o správní žalobě pak správní soud, vezme při svém rozhodování v úvahu všechny relevantní okolnosti případu, zejména naléhavost danou osobou tvrzených důvodů, jejich ústavní*

relevanci, jakož i nebezpečí pro společnost, které může jednání dané osoby vyvolat. Významným aspektem bude také konzistentnost a přesvědčivost tvrzení dané osoby.“ Taktéž nálezem ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14 tento soud vyhověl stěžovatelům, kteří se odmítali podrobit povinnému očkování z důvodu výhrady svědomí

[14] Byť zdejší soud nepopírá základní práva žalobkyně, příp. zákonných zástupců žalobkyně a nikterak nerozporuje závěry Ústavního soudu ve vztahu k právu jednotlivce na svobodu vyznání i jeho projev, musí v tomto konkrétním případě konstatovat, že tento nález a závěry v něm uvedené nejsou na daný případ přílehlavé. Nelze je vztáhnout na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Ústavní soud ve shora obou zmiňovaných nálezech posuzoval otázku, za jakých okolností lze upustit od sankcionování nesplnění povinnosti podrobit se očkování. Podle názoru krajského soudu nelze citované závěry přenést i do oblasti posuzování podmínek pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Při rozhodování o uvedených otázkách jsou totiž přímo dotčena rozdílná základní práva. Při hodnocení otázky, zda lze k předškolnímu vzdělávání přijmout dítě, které se nepodrobilo stanoveným pravidelným očkováním, zákonná úprava neumožňuje vzít v potaz jiné než zdravotní důvody uvedené v § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví (tj. jestli dítě není vůči nákaze imunní nebo zda se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci). Rozhodnutí o nepřijetí dítěte do mateřské školy totiž není sankcí za přestupek či správní delikt (byť to rodiče nepřijatého dítěte mohou jako určitou sankci vnímat).

[15] Žalobkyně odkazuje v této souvislosti na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20, kdy tento dle jejího výkladu uvedl, že „sankcionování“ může mít i podobu nepřijetí dítěte do mateřské školy a že ředitelé škol a správní orgány jsou povinni se při rozhodování o přijetí dítěte vypořádat s tím, zda nejsou dány konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují nedodržení požadavku na přijímání pouze plně očkovaných dětí. Tímto rozsudkem bylo ovšem napadené rozhodnutí zrušeno z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti. Zdejší soud má za to, že závěr, tak jak jej žalobkyně vymezila, nelze bez bližší znalosti daného sporu z tohoto rozsudku vyvodit. Nicméně i pokud by Krajský soud v Brně měl za to, že označený rozsudek takto nastíněnou myšlenku svým obsahem vymezuje, dovoluje si zdůraznit, že se jedná o rozhodnutí soudu prvoinstančního, nikoliv Nejvyššího správního soudu a proti tomuto rozsudku nebyla podána kasační stížnost. Závěry v něm uvedené v tomto případě nebyly přezkoumány Nejvyšším správním soudem.

[16] Oprávněností nepřijetí dítěte k nepovinnému předškolnímu vzdělávání pro nesplnění podmínek stanovených v § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví se Nejvyšší správní soud zabýval kupříkladu v rozsudku ze dne 8. 2. 2017, č. j. 3 As 13/2016-49, který vychází i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2012, č. j. 4 As 11/2011-97. Nejvyšší správní soud k námitce, v níž stěžovatelka tvrdila, že nepřijetí dítěte do mateřské školy představuje sankci za nepodrobení se očkování, uvedl, že nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20 na projednávanou věc nedopadají, protože nepřijetí stěžovatelky do mateřské školy takovouto sankcí nepředstavuje. „*To, že stěžovatelka nebyla přijata do mateřské školy, je právním následkem nesplnění zákonem stanovené povinnosti (viz § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví). Mateřská škola, jakožto správní*

orgán, povinnost očkování nijak nevynucuje, ani její nesplnění nijak netrestá. Zde soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2012, č. j. 4 As 11/2011-97, ve kterém také nedošlo kuložení sankce za přestupek, nýbrž k ukončení předškolního vzdělávání, které bylo motivováno snahou o ochranu ostatních dětí mateřské školy před šířením infekčních onemocnění.“

[17] Zdejší soud se se shora uvedeným názorem Nejvyššího správního soudu plně ztotožňuje, a to i v jeho myšlence, opět uvedené v rozsudku ze dne 8. 2. 2017, č. j. 3 As 13/2016-49, že na danou věc nelze aplikovat ani nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14, o který stěžovatelka taktéž opírá svou argumentaci, a který poukazuje na test oprávněnosti sekulární výhrady svědomí. Předmětem posouzení v tomto řízení není porušení zákonem uložené povinnosti, za kterou by byla následně uložena sankce, neboť nepřijetí dítěte do mateřské školy nepředstavuje sankci. Nejvyšší správní soud v označeném rozsudku jasně vymezil, kdy má být přistoupeno k testu oprávněnosti výhrady svědomí: „*Výše zmíněný test oprávněnosti sekulární výhrady svědomí je namísto použít tam, kde očkovací povinnost je vůči osobám sankcionována či jinak vynucována a v důsledku toho pak hrozí zásah do tělesné integrity osoby (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2016, č. j. 4 As 114/2016-43). Tato situace však nenastala. Jak již bylo výše uvedeno, matce stěžovatelky nic nebránilo podrobit dítě vyšetření, zda je proti nákazám imunní nebo se nemůže podrobit očkování pro trvalou kontraindikaci, zejména s ohledem na její tvrzení, že dvě starší děti měly vlivem očkování závažné zdravotní problémy. Neznamená to ovšem, že uvedené problémy bude mít automaticky také stěžovatelka (...)*“ I sám Ústavní soud v uvedeném nálezu sp. zn. I. ÚS 1253/14 zdůraznil, že „*musí zůstat zohledněna žádoucí míra proočkovanosti obyvatelstva proti přenosným nemocem. S poskytnutou výjimkou nesmí být spojovány závěry, jež by umožnily změnit se v pravidlo.*“

[18] Krajský soud souhlasí s žalovaným v tom, že závěry vyslovené Ústavním soudem v nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 (stejně jako v nálezu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14) nelze vztáhnout, v části která se zabývá výhradou svědomí vznesenou rodiči žalobkyně, na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání.

[19] V této souvislosti žalobkyně poukazuje také na stanovisko Veřejné ochránkyně práv, která podávala vyjádření, jakožto vedlejší účastník v řízení o návrhu na zrušení ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví a § 34 odst. 5 školského zákona před Ústavním soudem. Dle jejího názoru ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví ve výsledku zasahuje do celého spektra základních práv dítěte. Navozuje nerovné postavení dětí s trvalou kontraindikací a dětí, jimž dočasná kontraindikace (souhrn takových kontraindikací) rovněž znemožnila „včas“ podstoupit povinné očkování. Ustanovení § 50 zákona o veřejném zdraví porušuje zásadu proporcionality. Nicméně Ústavní soud rozhodl tak, že předmětné ustanovení nezrušil, vyjádření Veřejné ochránkyně práv je proto v tomto světle irelevantní.

[20] Druhá část žaloby je věnována otázce, zda je nezbytné, aby v lékařské zprávě, ve které je uveden důvod, proč nebylo přistoupeno k očkování dítěte, musí být uveden přímo pojem „trvalá kontraindikace“. Ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví jako jednu z výjimek, kdy je možno přijmout neočkované dítě do předškolního vzdělávání, uvádí nemožnost podrobit se očkování pro *trvalou kontraindikaci*. Žalovaný zaujal názor, že

u žalobkyně nejsou splněny podmínky pro přijetí dítěte do předškolního vzdělávání, neboť v lékařských zprávách není konkrétně uvedeno, že se v případě žalobkyně jedná o „trvalou kontraindikaci“.

[21] Žalovaný v napadeném rozhodnutí k této sporné otázce uvedl, že na doporučení kožního lékaře nebyla žalobkyně očkována očkovací látkou PRIORIX. Nebyl ovšem doložen žádný doklad, kde by bylo jednoznačně uvedeno, že je žalobkyně proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Ve svém závěru vycházel ze skutečnosti, že v žádné ze zdravotních zpráv není uveden termín „trvalá kontraindikace“. Zdejší soud samozřejmě nerozporuje skutečnost, že správní orgán není odbornou osobou schopnou lékařského posouzení zdravotního stavu žalobkyně, nicméně nelze aprobovat jeho postup, kdy při hodnocení dané situace postupoval toliko formalisticky a nezabýval se zdravotním stavem žalobkyně co do materiální stránky. Při výkladu ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví, resp. při posuzování naplnění podmínky trvalé kontraindikace pro výjimku z povinnosti podrobení se povinnému očkování k přijetí do předškolního zařízení, musí být zdravotní stav dětí posuzován bez ohledu na to, zda je termín „trvalá kontraindikace“ výslovně uveden v příslušném potvrzení poskytovatele zdravotních služeb. Tento závěr vyslovil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14, kdy posuzoval návrh na zrušení ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví a ustanovení § 34 odst. 5 školského zákona. Návrh na zrušení předmětných ustanovení byl Ústavním soudem zamítnut.

[22] S ohledem na shora uvedené, považuje zdejší soud za nezbytné, zabývat se naplněním podmínky trvalé kontraindikace žalobkyně, která se nepodrobila stanoveným očkováním. Pojem trvalá kontraindikace není právním řádem definován. Obecně lze vycházet z § 46 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví: *Před provedením pravidelného a zvláštního očkování je fyzická osoba povinna podrobit se v případech upravených prováděcím právním předpisem vyšetření stavu imunity (odolnosti). Pravidelné a zvláštní očkování se neprovede při zjištění imunity vůči infekci nebo zjištění zdravotního stavu, který brání podání očkovací látky (trvalá kontraindikace). O těchto skutečnostech poskytovatel zdravotních služeb vystaví fyzické osobě potvrzení a důvod upuštění od očkování запиše do zdravotnické dokumentace.* Další návod poskytuje již zmíněný nálezn Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14, konkrétně v odstavci 94. k pojmu „trvalá kontraindikace“ uvádí, že se jedná o případ, *kdy je zjištěn takový zdravotní stav dítěte, který brání podání očkovací látky*, s tím že se důvod upuštění zapisuje do zdravotní dokumentace.

[23] Již z prvotního přiblížení jazykovým výkladem, je patrné, že se jedná o kontraindikaci dlouhodobou. Pojem „trvalá“ nelze vykládat *ad absurdum*, kdy by bylo možné jako trvalou označit pouze tu kontraindikaci, která by byla neodstranitelná, která by nevymizela po zbytek života. Takto nelze k této problematice přistupovat, již s ohledem na smysl a účel zákona a novelu školského zákona, který s účinností od 1. 9. 2017 zavádí povinnou docházku do předškolního vzdělávání, bez ohledu na očkování, které dítě prodělalo či nikoliv. Kontraindikace nebude posuzována v rámci přijetí dítěte do posledního ročníku předškolního vzdělávání. Musí tedy trvat po dobu eventuálního navštěvování nepovinné části předškolního vzdělávání. Doba kontraindikace, po kterou nelze předpokládat zlepšení zdravotního stavu, respektive lhůta, kdy nejdříve by mělo dojít ke znovu zhodnocení zdravotního stavu, musí být

lékařem ve zprávě uvedena. Trvalá kontraindikace je uplatňována v případech závažného chronického onemocnění nebo závažné reakce po předchozím očkování. V rámci správního řízení v posuzované věci bylo zákonnou zástupkyní žalobkyně doloženo několik lékařských zpráv, týkajících se zdravotního stavu žalobkyně a nevhodnosti očkování poslední vakcínou. Kožní lékařka žalobkyně ve své zprávě uvedla, že se v případě žalobkyně jedná o opakované recidivy atopického ekzemu, které se opakují často v souvislosti s očkováním, spojené s opakovanými infekty dýchacích a močových cest. Dále uvedla, že s ohledem k těmto dlouhodobým zdravotním problémům je vhodné přistoupit k odložení očkování. Stav by měl být zhodnocen po roce. Z uvedeného je patrné, že se jedná o chronická onemocnění, jejichž zhoršení je přisuzováno právě očkování a zlepšení stavu nelze předpokládat dříve, než – li po roce. Žalobkyně za takto skutkově zjištěného stavu splňuje podmínku trvalé kontraindikace a po tuto dobu pro ni platí výjimka z povinného očkování a přijetí do předškolního vzdělávání tak, jak je vymezeno v ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví.

[24] Zdejší soud si je vědom skutečnosti, že kožní lékařka ve své zprávě uvedla „vhodné odložení dalšího očkování“, nikoliv „nutné“, nicméně došel k závěru, že toto na věci ničeho nemění. Lékař pouze doporučuje konkrétní léčbu. Až na jisté specifické výjimky, kdy je nezbytné provést zákrok ve stavu nouze, je-li život člověka v náhlém nebezpečí, souhlas se zásahem do integrity dítěte dává jeho zákonný zástupce (k tomu blíže § 93, ve spojení s § 99 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Proto soud považuje použití termínu „vhodné odložení očkování“ ve zprávě kožní lékařky za dostatečné.

[25] Soud vycházel při svém hodnocení ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn a podkladů, které byly součástí správního spisu. Na základě takto zjištěného skutkového stavu žalovaný nesprávně uzavřel, že se u žalobkyně nejedná o trvalou kontraindikaci. Pokud měl pochybnosti o správnosti závěrů, které uvedla ve své zprávě kožní lékařka, mohl si vyžádat výpis ze zdravotní dokumentace žalobkyně a závěry kožní lékařkou uvedené nechat odborně přezkoumat kompetentní osobou, ať už jiným lékařem či Krajskou hygienickou stanicí Zlínského kraje.

[26] Tak jak soud podrobně v odstavcích 17-23 rozvedl, za skutkového stavu, tak jak byl zjištěn na základě předložených lékařských zpráv, nemohl soud dospět k jinému závěru než, že se žalobkyně nemůže očkování očkovací látkou PRIORIX proti příušnicím, spalničkám a zarděnkám podrobit pro trvalou kontraindikaci. Byly naplněny podmínky dle ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví pro to, aby byla žalobkyně přijata do mateřské školy.

V. Shrnutí a náklady řízení

[27] S ohledem k výše uvedenému nezbylo zdejšímu soudu než napadené rozhodnutí, jako nezákonné, zrušit (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán shora uvedenými právními názory zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[28] Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch

neměl. V řízení úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila, proto soud přiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů za právní zastoupení za dva úkony právní služby (příprava a převzetí věci, podání žaloby) dle ustanovení § 11 vyhl. 177/1996 Sb., tedy 6.200 Kč. Dále náleží žalobkyni náhrada nákladů za paušální náhradu výdajů podle ustanovení § 13 vyhl. 177/1996 Sb. za tytéž dva úkony právní služby, tj. 600 Kč a částka 3.000 Kč za zaplacený soudní poplatek. Celkem náhrada nákladů řízení představuje spolu s DPH částku 11.228 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. července 2017

JUDr. Jaroslava Skoumalová
předsedkyně senátu